

Sygnatura akt I C 63/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 27 czerwca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący sędzia Agnieszka Libiszewska

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2022 r. w Koninie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. J. (1)

przeciwko P. J.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu;
3. przyznaje adw. M. G. ze Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Koninie) 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych), w tym należny podatek VAT, z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;
4. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

sędzia Agnieszka Libiszewska

UZASADNIENIE

Powód J. J. (2) wniósł o wydanie nakazu zapłaty i orzeczeniem nim, że pozwany P. J. ma zapłacić na rzecz powoda kwotę w wysokości 20 000 zł z tytułu zwrotu wartości nakładów poniesionych w związku z szeregiem prac remontowych wykonanych względem nieruchomości budynkowej stanowiącej własność pozwanego. Nadto wniósł o zasądzenie na rzecz pełnomocnika powoda kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, które to koszty nie zostały opłacone w żadnej części według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska wskazał, że na mocy umowy darowizny z 2012 roku powód przekazał prawo własności zabudowanej działki gruntu położonej pod adresem (...) w K. na rzecz swojego syna - pozwanego, przy jednoczesnym ustanowieniu na rzecz powoda dożywotniego, nieodpłatnego prawa służebności mieszkania wobec wskazanej nieruchomości. Powód zamieszkiwał na terenie ww. nieruchomości do 2020 roku. W okresie, gdy powód zamieszkiwał w domu, którego właścicielem był pozwany, wykonał liczne czynności remontowe, które w sposób istotny wpłynęły na podwyższenie standardu jakościowego nieruchomości budynkowej, która umiejscowiona jest na ww. nieruchomości. Powód wskazał, że prace remontowe, które sfinansował, polegały na wymianie okien, wymianie podłogi oraz wymianie centralnego ogrzewania. Dalej wskazał, iż poniesione przez powoda nakłady nie stanowiły nakładów koniecznych, powód wykonał je w wyniku zaleceń opieki społecznej, które dotyczyły dostosowania omawianego budynku mieszkalnego do potrzeb małoletniego A. J. (1) – młodszego syna powoda i którego powód na czas poniesienia wskazanych nakładów, tj. na rok 2014 był opiekunem prawnym.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2021 roku wydanym w sprawie sygn. I Co 172/21 Sąd zwolnił J. J. (1) od kosztów sądowych w całości i ustanowił dla niego w sprawie przyszłej o zapłatę przeciwko P. J., pełnomocnika adwokata z urzędu.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 21 grudnia 2021 roku w sprawie sygn. I Nc 2583/21 Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia pozwany wskazał, iż przedmiotowe powództwo jest bezzasadne z uwagi na zawartą pomiędzy stronami ugodę z dnia 27 listopada 2017 roku, która wyczerpywała wszelkie roszczenia z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Odnosząc się do kwestii charakteru nakładów opisywanych przez powoda, pozwany zarzucił, iż pozwany początkowo wskazał, że nie były to nakłady konieczne, by w dalszej części opisywać konieczność ich poczynienia. Nadto pozwany zwrócił uwagę na fakt, iż powód zgodnie z ugodą stron, zobowiązał się wyprowadzić i wymeldować z nieruchomości w kwietniu 2018 roku, natomiast do wyprowadzki doszło dopiero w lipcu 2020 roku, co oznacza, iż przez powyższy czas korzystał z rzeczy czerpiąc z tego korzyści.

W piśmie z dnia 22 lutego 2022 roku strona powodowa wskazała, że kwota 150 000 zł dotyczyła rozliczenia nakładów, jakie poczynił powód na rozwój gospodarstwa w postaci zakupu maszyn, nawozów, paliwa, a także spłacenia kredytów, które poczynił powód na nieruchomość. Wskazana kwota 150 000 zł nie obejmowała jednak nakładów, które poczynił powód na nieruchomość w postaci wymiany okien, wymiany podłogi oraz wymiany centralnego ogrzewania. Dalej powód wskazał, że zamieszkując w nieruchomości po uiszczeniu kwoty 150 000 zł wykonywał przysługujące mu prawo zatrzymania. Podkreślił, że nie wyprowadził się z nieruchomości dobrowolnie, lecz dopiero wskutek skierowania do niego pisemnego wezwania do wykonania ugody. Powód wskazał, że do dnia dzisiejszego nie zrzekł się służebności, co świadczy o tym, że powód nadal wykonuje prawo zatrzymania względem wskazanej działki. Końcowo wskazał, że zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego należy traktować jako sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Powód wyjaśnił, że wielokrotnie dokonywał świadczeń pieniężnych, na rzecz pozwanego, takich jak zaciąganie kredytów na swoją rzecz i przekazywanie środków z tychże kredytów na rzecz pozwanego czy udzielanie innych pożyczek pieniężnych przez J. J. (1) na rzecz pozwanego przy zobowiązaniu P. J., iż będzie on spłacał te należności i dalszym zaniechaniu pozwanego.

W piśmie z dnia 8 maja 2022 roku pozwany wskazał, że powód od momentu zawarcia ugody z pozwanym do lipca 2020 roku bezpłatnie zamieszkiwał w nieruchomości, podczas gdy pozwany, pomimo wykonania zawartej pomiędzy stronami ugody i zapłaty na rzecz powoda kwoty 150 000 zł zmuszony był wynajmować mieszkanie i pokrywać koszty z tym związane, nadto nie domagał się od powoda wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Zważywszy na powyższe nie sposób uznać podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Na mocy umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego, rep. A nr (...) z dnia 26 listopada 2012 roku powód J. J. (1) darował P. J., stanowiące jego majątek osobisty, zabudowane gospodarstwo rolne wraz z urządzeniami i całym inwentarzem, żywym i martwym, w tym w szczególności prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej, oznaczonej numerami geodezyjnymi (...), położonej w obrębie D., gmina K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...); (...), (...), (...) położonej w obrębie D. oraz P., gmina K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...); (...) położonej w obrębach P., D. oraz Ś., gmina K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W umowie darowizny powód zastrzegł sobie służebność mieszkania w darowanej nieruchomości. Między stronami dochodziło do nieporozumień, skutkujących złożeniem przez J. J. (1) w dniu 7 września 2017 roku pozwu, w którym

wniósł o nakazanie P. J., aby złożył oświadczenie w formie aktu notarialnego o przeniesieniu na powoda własności darowanego zabudowanego gospodarstwa rolnego wraz z urządzeniami i całym inwentarzem żywym i martwym.

Postanowieniem z dnia 28 marca 2018 roku wydanym w sprawie sygn. I C 890/17 Sąd Okręgowy w K.zatwierdził ugodę zawartą przez strony przed mediatorem w dniu 27 listopada 2017 roku i umorzył postępowanie. Na podstawie ww. ugody pozwany zapłacił powodowi kwotę 150 000 zł, natomiast powód zobowiązał wyprowadzić się oraz wymeldować z zajmowanej nieruchomości nie później niż 30 dni po otrzymaniu ww. kwoty oraz zobowiązał stawić się do aktu notarialnego w celu zrzeczenia się służebności osobistych i dożywotnich świadczeń. Pozwany zobowiązał się natomiast wycofać wniosek o ściganie z oskarżenia prywatnego.

W pkt 10 przedmiotowej ugody strony postanowiły, że ugoda wyczerpuje wszelkie obecne i przyszłe roszczenia J. J. (1) wobec P. J. sprecyzowane w pozwie sygn. I C 890/17.

/dowód: zeznania S. N. - k. 109v., częściowo przesłuchanie powoda - k. 131v.-132, przesłuchanie pozwanego - k. 132-133, dokumenty w aktach sprawy Sądu Okręgowego w K.sygn. I C 890/17/

Powoda obciążały następujące zobowiązania finansowe z tytułu umów kredytu udzielonych przez (...) Bank S.A.:

- umowa kredytu nr (...) z dnia 24 kwietnia 2008 roku w wysokości 9415,07 zł,
- umowa kredytu nr (...) z dnia 6 maja 2013 roku w wysokości 9415,07 zł,
- umowa kredytu nr (...) z dnia 2 stycznia 2014 roku w wysokości 19 288,79 zł,
- umowa kredytu nr (...) z dnia 19 grudnia 2017 roku w wysokości 3252,16 zł.

/dowód: pismo z dnia 01 czerwca 2018 roku - k. 126/

W dniu 19 marca 2014 roku powód zawarł z (...) (...) umowę kredytu nr (...) w kwocie 6704,10 zł. Całkowite rozliczenie kredytu nastąpiło w dniu 15 stycznia 2018 roku.

W dniu 20 października 2014 roku powód zawarł z (...) (...) umowę kredytu nr (...) w kwocie 12.539,68 zł. Całkowite rozliczenie kredytu nastąpił w dniu 17 sierpnia 2018 roku.

/dowód: pismo z dnia 18 maja 2022 roku - k. 130/

Przedmiotowa nieruchomość nie była remontowana od chwili, w której zamieszkał w niej powód, tj. w 1972 roku aż do 2014 roku, kiedy to dokonano wymiany pieca, wymieniono okna oraz zainstalowano centralne ogrzewanie. Wymiana pieca została sfinansowana przez powoda, natomiast koszt pozostałych prac remontowych pokrył pozwany. Źródłem utrzymania powoda w 2014 roku i aktualnie jest renta. Pozwany w 2014 roku pracował zarobkowo, nadto uzyskiwał środki z dotacji unijnych, a od 2016 roku prowadził własną firmę budowlaną. Przed dokonaniem wyżej wskazanych prac remontowych, stan techniczny budynku był zły. Decyzja o remoncie podyktowana była koniecznością podwyższenia zgodnie z zaleceniami opieki społecznej standardu technicznego budynku, w którym zamieszkiwał niepełnosprawny syn powoda, a brat pozwanego – A. J. (1).

Pozwany wyprowadził się z przedmiotowej nieruchomości w 2016 roku i do lipca 2020 roku zamieszkiwał w wynajmowanym domu. Od momentu wyprowadzki pozwanego stan budynku mieszkalnego stopniowo pogarszał się. W chwili wyprowadzenia się powoda z nieruchomości, budynek znajdował się w złym stanie technicznym. Pozwany przed ponownym przeprowadzeniem się do darowanej nieruchomości, poczynił na niej kolejne prace remontowe.

/dowód: zeznania J. J. (3) - k. 110-110v., zeznania M. J. - k. 110v.-111, zeznania A. J. (1) - k. 111v.-112., zeznania A. J. (2) - k. 112 v.-113, decyzja z dnia 3 grudnia 2013 roku - k. 122-123, decyzja z dnia 16 września 2019 roku - k. 124-124v., zeznania A. Ł. - k. 131-131 v., częściowo przesłuchanie powoda - k. 131v.-132, przesłuchanie pozwanego - k. 132-133/

W dniu 29 stycznia 2019 roku J. J. (1) zawarł z synem P. J. umowę pożyczki pieniężnej w kwocie 20 000 zł. Mocą tej umowy P. J. otrzymał 20.000 zł i zobowiązał się do zwrotu kwoty 30 000 zł w terminie do dnia 10 września 2019 roku. Dalej pozwany w umowie oświadczył, że jeśli nie zwróci pożyczki to „zobowiązuje się zgłosić na wezwanie pożyczkodawcy i odpisać mu nieruchomość zabudowaną w miejscowości (...)”

W marcu 2019 roku powód otrzymał od pozwanego z tytułu ugody 150 000 zł. Z nieruchomości wyprowadził się dopiero w lipcu 2020 roku. Podczas zamieszkiwania powoda w nieruchomości koszty jej utrzymania ponosiły żona i córka powoda.

Powód w związku z brakiem zwrotu kwoty pożyczki wystąpił do sądu z pozwem o zapłatę skierowanym przeciwko pozwanemu.

Wyrokiem z dnia 20 października 2021 roku wydanym w sprawie sygn. I C 230/21 Sąd Rejonowy w (...)zasądził od P. J. na rzecz J. J. (1) kwotę 21 561,64 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 września 2019 roku do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

/dowód: wezwanie do wykonania ugody z dnia 15 lipca 2020 roku - k. 73-73v., dokumenty w aktach sprawy sygn. I C 230/21/

Pismem z dnia 22 lipca 2021 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 20 000 zł, czego pozwany nie uczynił.

/dowód: pismo z dnia 22 lipca 2021 roku - k. 18-19, potwierdzenie nadania - k. 21, potwierdzenie odbioru - k. 21/

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie całokształtu rzeczowego i osobowego materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie, tj. wyżej wskazanych dowodów.

Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie Sąd oparł się na treści złożonych przez strony dokumentach oraz zeznaniach zawnioskowanych świadków oraz samych stron.

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał treść zeznań pozwanego oraz przesłuchanych w sprawie świadków za wiarygodne. Omawiane wypowiedzi w przeważającej części były spójne z twierdzeniami pozwanego. Wskazać należy, że zeznania świadków, w zakresie roszczenia powoda pozostawionego do rozpoznania Sądu, nie miały istotnego znaczenia. W szczególności nawet świadkowie powołani na wniosek pozwanego nie posiadali szczegółowych informacji na temat postępowań sądowych, które toczyły się pomiędzy stronami.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda jedynie w zakresie twierdzeń niespornych, czyli w części, w której korelują z pozostałym materiałem dowodowym, w tym osobowym. Sąd odmówił ww. zeznaniom wiarygodności, albowiem jako nie znajdujące pokrycia w pozostałym materiale dowodowym ocenione zostały jako gołosłowne i złożone jedynie na użytek niniejszego postępowania. W szczególności wątpliwości budzą twierdzenia powoda o zakresie remontów i stanie nieruchomości. Nie znalazły one bowiem potwierdzenia w zeznaniach pracownic Gminnego Ośrodka Pomocy Rodzinie – osób niezainteresowanych rozstrzygnięciem w niniejszej sprawie, z których wynikało, że sporny dom był zaniedbany i brudny. Powód nie wykazał także zakresu ewentualnych remontów, co znajduje szczególnie ostatnie znaczenie w kontekście remontów poczynionych przez ozwanego po ponownym wprowadzeniu się do spornej nieruchomości. Wreszcie powód nie naprowadził żadnych przekonujących dowodów, z których wynikać by miało, że ugoda zawarta w ww. opisaną sprawę toczącej się przed Sadem Okręgowym w (...)nie obejmowała całokształtu wzajemnych roszczeń i rozliczeń finansowych stron.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że roszczenie powoda objęte było powagą rzeczy ugodzonej. Powaga rzeczy osądzonej (res iudicata) oznacza niedopuszczalność prowadzenia kolejnego procesu pomiędzy tymi samymi stronami, o to samo

roszczenie. Z atrybutu res iudicata korzystają prawomocne sądowe rozstrzygnięcia merytoryczne, tj. wyroki, nakazy zapłaty, postanowienia co do istoty sprawy oraz uznane orzeczenia sądów zagranicznych, a ściślej rzecz biorąc, to, co znajduje się w ich sentencji

Uгода zawarta przed sądem nie korzysta z cechy res iudicata, ale kształtuje stan rzeczy ugodzonej (res transacta). Konsekwencją zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem jest umorzenie postępowania, ponieważ strony odstępują od swoich roszczeń, a ich spór wygasa.

Różnicą, jaka istnieje pomiędzy powagą rzeczy osądzonej a ugodzonej, jest kwestia dopuszczalności ponownego postępowania. W pierwszym przypadku postępowanie nie jest dopuszczalne z mocy prawa. Jeżeli zdarzy się, że strona ponownie wystąpi z roszczeniem przeciwko tej samej stronie, w stosunku do której zostało ono już prawomocnie osądzone, sąd odrzuci pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W drugim przypadku sprawa może ponownie zostać przyjęta przez sąd do rozpoznania, jednak pozwany powinien podnieść zarzut rzeczy ugodzonej, co z kolei powinno skutkować oddaleniem takiego powództwa.

Gdy strony sporu zawrą ugodę, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Zgodnie z art. 183¹⁵ § 1 k.p.c. uгода zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. Do momentu jego uprawomocnienia się strony mogą uchylić się od skutków ugody poprzez jej odwołanie z uzasadnionych przyczyn (np. błędu spisującego ugodę), natomiast po uprawomocnieniu się takiego postanowienia każda ze stron może tylko podnieść zarzuty materialnoprawne (jak np. wady oświadczenia woli).

Powód konsekwentnie wskazywał, że uгода zawarta przez strony w dniu 27 listopada 2017 roku, nie obejmowała roszczeń z tytułu nakładów, które poczynił powód na przedmiotową nieruchomość. Treść ugody, twierdzenia pozwanego oraz zasady logicznego wnioskowania nakazują jednakże uznać, że uгода z dnia 27 listopada 2017 roku obejmowała także roszczenia powoda z tytułu nakładów na nieruchomość. Na mocy przedmiotowej ugody pozwany zapłacił powodowi kwotę 170 000 zł. W ocenie Sądu kwota ta odzwierciedlała wartość nieruchomości uwzględniając stan po dokonaniu nakładów.

Dodać należy, iż w 2014 roku to pozwany sfinansował większą część prac remontowych, wówczas dysponował dochodem wyższym aniżeli powód, który utrzymywał się i nadal utrzymuje z renty. Dalsze działania stron wskazują na udzielenie przez powoda pozwanemu pożyczki w kwocie 20 000 zł, której pozwany nie spłacił w terminie. W związku z powyższym powód wystąpił przeciwko pozwanemu do Sądu, co ostatecznie zakończyło wydaniem w sprawie sygn. I C 230/21 przez Sąd Rejonowy w (...) wyroku z dnia 20 października 2021 roku, w którym Sąd zasądził od P. J. na rzecz J. J. (1) kwotę 21 561,64 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 września 2019 roku do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Zdaniem Sądu powód nie zdołał wykazać, że udzielił pozwanemu innych pożyczek. Powód nie wykazał przy tym na co przeznaczył środki z wszystkich zawartych przez siebie pożyczek i skąd posiadał pieniądze na zakup pieca.

Pozwany pozostawał w przekonaniu, że wszystkie sprawy majątkowe między stronami zostały wyjaśnione. Powód po blisko pięciu latach od zawarcia ugody wystąpił z niniejszym powództwem o zapłatę. W ocenie Sądu takie zachowanie jest zachowaniem nielojalnym, zwłaszcza, że od 2016 roku stan nieruchomości pogarszał się i w związku z ponowną przeprowadzką do domu rodzinnego, pozwany musiał przeprowadzić kolejne prace remontowe, ponieważ budynek mieszkalny znowu wymagał generalnego remontu. Pozwany dopełnił warunków ugody, natomiast powód nie zrzekł się służebności i usiłuje nadać ugodzie marginalne znaczenie. Twierdzenie pełnomocnika powoda, iżby powód miał nie chcieć wyprowadzić się z przedmiotowej nieruchomości z uwagi na kwestie przedawnienia roszczenia zakładają odpowiedni dla osoby obeznannej z prawem poziom wiedzy powoda, co zdaniem sądu nie ma miejsca w niniejszej sprawie, wzięwszy pod uwagę poziom wykształcenia powoda. Zatem argument ten – w ocenie sądu – stanowił jedynie część strategii procesowego, przygotowanej przez pełnomocnika powoda, nie mającego odbicia w rzeczywistym poziomie świadomości powoda. J. J. (1) zresztą w zeznaniach przyznał, że po prostu nie chciał się wyprowadzić ze spornego domu, jako że czuł się wciąż jej właścicielem. Został do wyprowadzki zmuszony podjęciem przez pozwanego formalnych kroków prawnych, zmierzających do doprowadzenia do wydania nieruchomości zgodnie

z treścią zawartej ugody. W sytuacji, w której jednak otrzymał od pozwanego całość kwoty wynikającej z ww. ugody postępowanie powoda należało potraktować jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Należy wreszcie wskazać na szczegółowość postanowień przedmiotowej ugody, które dotyczą także innych zawisłych wówczas między stronami spraw: sprawy z oskarżenia prywatnego, toczącej się pod sygnaturą II K 1189/17, rezygnacji ze świadczenia alimentacyjnego w sprawie III RC 271/17, zrzeczenia się służebności przez powoda, wynikającej z zawartej między stronami umowy darowizny. To wszystko wskazuje na wolę całościowego uregulowania wszelkich roszczeń między stronami, zarówno roszczeń o charakterze majątkowym, jak i pozostałych roszczeń. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że zasądzona wyrokiem w sprawie I C 230/21 kwota wynikała z umowy pożyczki zawartej między stronami już po podpisaniu ugody mediacyjnej, a zatem nie jest związana w żaden sposób z roszczeniami za wcześniejsze okresy, w tym roszczeniem o zwrot nakładów.

Z tego też również względu powództwo winno ulec oddaleniu jako naruszające dyspozycję określoną w art. 5 kc.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł o oddaleniu powództwa, uznając je za bezzasadne.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c. Strona powodowa wygrała proces w całości, a zatem należy się jej od pozwanej zwrot kosztów procesu w całości (art. 98 § 3 k.p.c.).

Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: zastępstwa procesowego adwokata w kwocie 3600 zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Ponadto Sąd przyznał reprezentującemu pozwanego pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenie w kwocie 3600 zł, w tym 23% podatku VAT. Jako podstawę określenia wysokości należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia Sąd przyjął przepisy rozporządzenia dotyczącego wynagrodzeń należnych adwokatowi z wyboru. Sąd uznaje bowiem, że brak jest podstaw do różnicowania ich w zależności od tego czy stronę reprezentuje pełnomocnik z urzędu, czy z wyboru. Stanowisko to znajduje oparcie w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2021 r., I CSK 598/20, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2021 roku II UK 244/19 Legalis), odwołującym się do stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego w wyroku z dnia 23 kwietnia 2020 roku (SK 66/19, Dz.U. z 2020 roku poz. 769), który stwierdził, że § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1801) jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, to jest obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy także we wcześniejszych orzeczeniach (postanowienie z dnia 15 grudnia 2020 roku I CSK 438/20, postanowienie z dnia 15 września 2020 r. V CSK 71/20 oraz postanowienie z dnia 2 czerwca 2020 roku II CSK 488/19 - Lex) - uznać należy je zatem za ugruntowane. Tożsamy pogląd przyjmowany jest nadto w orzecznictwie sądów powszechnych.

Sąd nie powiększył przy tym wynagrodzenia należnemu pełnomocnikowi z urzędu o wartość podatku VAT, przyjmując, że podatek ten zawiera się w kwocie zasądzonego wynagrodzenia. Odmienne stanowisko prowadziłyby do nieuprawnionego zróżnicowania sytuacji pełnomocników z wyboru i z urzędu, co stanowiłoby zaprzeczenie powołanej wyżej argumentacji.

W pkt 4 wyrok Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) odstąpił od obciążania pozwanego kosztami sądowymi, które przejął na rachunek Skarbu Państwa.

sędzia Agnieszka Libiszewska